

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 926/2023
09.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4652/2022 од 12.01.2023. године, у седници одржаној 09.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4652/2022 од 12.01.2023. године тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Врању П1 148/22 од 12.09.2022. године и одбија захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужили на име трошкова поступка по ревизији исплати износ од 32.585,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 148/22 од 12.09.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име потраживања које тужила има према Здравственом центру Врање по решењу Основног суда у Врању ИИ 3762/17 од 30.06.2017. године плати на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од априла 2013. године до новембра 2014. године појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става, као и на име трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 891/16 износ од 35.4000,00 динара са законском затезном каматом од 23.04.2017. године до коначне

исплате и на име трошкова извршења насталих пред Основним судом у Врању у предмету ИИ 3762/17 износ од 6.972,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи исплати на име трошкова парничног поступка износ од 63.836,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4652/22 од 12.01.2023. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се на име потраживања која има према Здравственом центру у Врању по решењу Основног суда у Врању ИИ 3762/17 од 30.06.2017. године обавезе тужена да јој исплати на име дуга због неисплаћених трошкова превоза за долазак и одлазак са рада за период од априла 2013. године до новембра 2014. године, на име трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 891/16 износ и на име трошкова извршења насталих пред Основним судом у Врању у предмету ИИ 3762/17 појединачне новчане износе са законском затезном каматом, од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 66.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу у Здравственом центру Врање. Тужиља је на основу поравнања Основног суда у Врању П1 891/16 од 22.03.2017. године поднела предлог за извршење на основу кога је донето решење о извршењу ИИ 3762/17 од 30.06.2017. године, којим је одрђено извршење на новчаним средствима извршног дужника Здравственог центра Врање, пленидбом новчаних средстава извршног дужника и преносом на текући рачун извршног повериоца. Извршење по наведеном решењу није спроведено након његовог достављања НБС-Организацији за принудну наплату, нити је извршни дужник намирио потраживање извршном повериоцу. Рачун Здравственог центра Врање на дан 22.04.2021. године је у блокади 1827 дана. Извршни поверилац, овде тужиља је поднела предлог за промену средстава извршења запленом новчаних средстава дужниковог дужника и намирењем извршног повериоца, с обзиром да је рачун туженог у блокади три године. Оценом налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске области је утврђено да је оснивач Здравственог центра Врање Република Србија – Министарство здравља и да се исти

финансира из различитих извора, а претежно из уступљених јавних прихода (доприноса за обавезно здравствено осигурање). Тужбом у овој парници тужила од тужене, као оснивача Здравственог центра Врање, тражи наплату потраживања које има према здравственом центру, а на основу члана 14. Закона о стечају.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужену обавезао да тужили исплати предметно потраживање, применом одредбе члана 28. став 2. Закона о здравственој заштити, члана 14. Закона о стечају и члана 16. став 5. Закона о јавној својини налазећи да у конкретном случају постоји солидарна одговорност Републике Србије за обавезе Здравственог центра у Врању, чији је она оснивач, пошто постоје материјалноправни услови за отварање стечајног поступка због трајне неспособности дужника за плаћање, па тужила своје потраживање може да наплати једино од тужене Републике Србије. По оцени првостепеног суда, истакнути приговор застарелости тужилиног потраживања, заснован на одредби члана 196. Закона о раду, није основан јер је тужилино потраживање утврђено извршном исправом.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. По становишту тог суда, солидарна одговорност тужене у смислу члана 14. став 3. Закона о стечају могла би се установити тек уколико запослени у извршном поступку не би могао да наплати своје потраживање, односно уколико би поступак извршења против извршног дужника - Здравственог центра у Врању, био обустављен применом члана 129. став 1. тачка 6. Закона о извршењу и обезбеђењу, јер је извршење постало немогуће или не може да се спроведе из других разлога (пропао је предмет извршења, извршни дужник нема имовину и слично). Поред тога, извршни поступак, који тужила води против свог послодавца чији је оснивач тужена, још увек у току, при чему нису исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу, нити су испуњени материјални услови за примену одредбе члана 14. Закона о стечају, као ни за солидару одговорности Републике Србије, као оснивача Здравственог центра Врање.

По оцени Врховног суда, изложено правно становиште другостепеног суда није правилно, због чега су основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 14. став 3. Закона о стечају успостављена је законска солидарна одговорност оснивача правног лица над којим се не спроводи стечајни поступак. Према ставу 1. тог члана, стечајни поступак се не спроводи према правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Законска солидарна одговорност оснивача, предвиђена наведеном законском одредбом, активира се без испуњења неког додатног услова увек када се у односу на правно лице над којим се не спроводи стечајни поступак оствари неки од услова за отварање стечаја прописаних чланом 11. Закона о стечају.

Одредбом члана 414. став 1. Закона о облигационим односима предвиђено је да сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви се дужници ослобађају.

У конкретном случају, тужена је оснивач Здравственог центра Врање - тужиљиног послодавца, који је судским поравнањем обавезан на исплату новчаног потраживања тужиље из радног односа. Послодавац тужиље се претежно финансира из уступљених јавних прихода (доприноса за обавезно здравствено осигурање) добијених од Републичког фонда за здравствено осигурање. Тужилин дужник је у непрекидној блокади дужи временски период, због чега је испуњен услов за отварање стечаја предвиђен чланом 11. став 2. тачка 1. и став 3. Закона о стечају, али се над њим стечајни поступак не може спровести у смислу члана 14. став 1. тог закона, због чега је и настала солидарна одговорност тужене прописана ставом 3. тог члана за обавезе тужиљиног послодавца утврђене извршном исправом.

Правно становиште другостепеног суда да солидарна одговорност тужене настаје тек након обуставе извршног поступка из разлога предвиђеног чланом 129. став 1. тачка 6. Закона о извршењу и обезбеђењу није прихватљиво. Такво правно становиште нема утемељење у одредби члана 14. став 3. Закона о стечају, а његово прихватање значило би искључење солидарне одговорности тужене и успостављање њене супсидијарне одговорности.

Правилно је првостепени суд оценио и основаност истакнутог приговора застарелости тужиљиног потраживања. Примени одредбе члана 196. Закона о раду којом је прописано да сва новчана потраживања из радног односа застаревају у року од три године од дана настанка обавезе има места само до подношења тужбе којом запослени захтева наплату тих потраживања. Када је о том потраживању одлучено правноснажном судском одлуком или одлуком другог надлежног органа, или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, примењује се рок застарелости прописан чланом 379. став 1. Закона о облигационим односима у трајању од 10 година, и за она потраживања за која закон иначе предвиђа краћи рок застарелости. У конкретном случају, тужиљино новчано потраживање утврђено је судским поравнањем П1 891/16 од 22.03.2017. године са роком испуњења обавезе њеног послодавца од 30 дана. Тужба у овом спору је поднета 26.04.2021. године, пре истека рока застарелости прописаног чланом 379. став 1. Закона о облигационим односима.

Како је поводом ревизије тужиље преиначена побијана другостепена пресуда и одбијена жалба тужене, то је другостепена пресуда преиначена и у погледу одлуке о трошковима, тако што је потврђена и одлука о трошковима првостепеног поступка и одбијен захтев тужене да се обавезе тужила да јој накнади трошкове поступка.

Из наведених разлога Врховни суд је на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у ставу првом изреке.

Тужила је успела у поступку по ревизији, па јој, на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. Закона о парничном поступку, припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав ревизије од 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања парничних радњи, као и на име судске таксе за ревизију 5.834,00 динара и ревизијску одлуку 8.751,00 динара према важећој Таксеној тарифи.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**